[2023] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 943

ਉਦੈਕੁਮਾਰ

ਬਨਾਮ

ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ

(2010 ਦਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1741)

ਮਾਰਚ 16, 2023

[ਬੀ. ਆਰ. ਗਵਈ ਅਤੇ ਸੰਜੇ ਕਰੋਲ, ਜੇ.ਜੇ.)

ਪੀਨਲ ਕੋਡ, 1860 : ਐਸਐਸ 302, 120 ਬੀ - ਕਤਲ - ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਕਾਰਨ ਏ -1 ਨੇ ਏ -3 ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦੀ ਸਾਜਿਸ਼ ਰਚੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਏ -2 ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈਆਂ - ਏ -2 ਨੇ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਦਾਤਰ ਨਾਲ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ, ਏ -1 ਅਤੇ ਏ -2 ਨਾਲ ਭੱਜ ਗਿਆ - ਪੀਡਬਲਯੂ -1 ਦੁਆਰਾ ਵੇਖੀ ਗਈ ਘਟਨਾ - ਪੀਡਬਲਯੂ -1 ਦੁਆਰਾ ਵੇਖੀ ਗਈ ਘਟਨਾ - ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 302 ਅਤੇ 120 ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਏ -1 ਅਤੇ ਏ -2 ਦੋਵਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਏ -1 ਅਤੇ ਏ -2 ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਧਾਰਾ 120 ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ, ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਦੁਆਰਾ ਪਛਾਣ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਏ -2 ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ - ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਕਿਹਾ ਗਿਆ: ਏ -2 ਨੂੰ ਹਮਲਾਵਰ ਵਜੋਂ ਪਛਾਣਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਏ -2 ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ - ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਏ -1 ਜਾਂ ਏ -3 ਨੇ ਪੀੜਤ ਦੇ ਕਤਲ ਲਈ ਏ -2 ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈਆਂ ਸਨ - ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਜੋ ਪੀੜਤ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰਨ ਲਈ ਏ -2 ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ - ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਜੋ ਪੀੜਤ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰਨ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਰਾਹੀਂ ਉਸ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ - ਏ -2 ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਾਰ ਜਾਂ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ, ਜਦੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਉਸੇ ਸਮੂਹ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ, ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮੁੱਖ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ - ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ - ਨਾ ਹੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾ ਹੀ ਹਾਲਾਤ, ਨਿਰਣਾਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਏ -2 ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ - ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵਿਵਾਦਿਤ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਟੈਸਟ ਪਛਾਣ ਪਰੇਡ - ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਦਾਇਰਾ.

ਉਦੈਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ **ਮਿਤੀ 15.03.2010 ਨੂੰ 2010 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 17, 22 ਅਤੇ 24 ਵਿੱਚ**; ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਪਨੀਰਦਾਸ ਬਨਾਮ ਹੋਰ। ਐਲ.ਡੀ. ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ

ਮਿਤੀ 04.12.2009 ਨੂੰ 2009 ਦੇ ਐਸ.ਸੀ. ਨੰਬਰ 113 ਵਿੱਚ; ਅਨਿਲ ਫੁਕਨ ਬਨਾਮ ਅਸਾਮ **ਰਾਜ (1993) 3 ਐਸਸੀਸੀ 282: [1993] 2 ਐਸਸੀਆਰ 389**; ਹੀਰਾ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ **ਰਾਜ (2007) 10 ਐਸਸੀਸੀ 175: [2007] 7 ਐਸਸੀਆਰ 1065**; ਸ਼ੇਖ ਸਿੰਥਾ ਮਾਧਰ ਬਨਾਮ **ਰਾਜ (2016) 11 ਐਸਸੀਸੀ 265: [2016] 2 ਐਸਸੀਆਰ 936;** ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ **ਸੁਰੇਸ਼** (2000) 1 **ਐਸਸੀਸੀ 471: [1999] 5 ਬੇਨਤੀ ਐਸਸੀਆਰ 215**; ਗਿਰੀਸਨ ਨਾਇਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲ ਰਾਜ **(2023) 1 ਐਸਸੀਸੀ 180**; ਸੁਜੀਤ ਬਿਸਵਾਸ ਬਨਾਮ ਅਸਾਮ ਰਾਜ **(2013) 12 ਐਸਸੀਸੀ 406: [2013] 3 ਐਸਸੀਆਰ 830**; ਹਨੁੰਮੰਤ ਗੋਵਿੰਦ ਨਰਗੁੰਡਕਰ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ **ਏਆਈਆਰ ਰਾਜ 1952 ਐਸਸੀ 343: [1952] ਐਸਸੀਆਰ 1091;** ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਹੀਆ **(2011) 3 ਐਸਸੀਸੀ 109: [2011] 1 ਐਸਸੀਆਰ 1104**; ਸ਼ਰਦ ਬਿਰਧੀਚੰਦ ਸਰਦਾ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ **(1984) 4 ਐਸਸੀਸੀ 116: [1985] 1 ਐਸਸੀਆਰ 88**; ਰਾਮਾਫੂਪਾਲ ਰੈਡੀ ਬਨਾਮ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ **(1970) 3 ਐਸਸੀਸੀ 474;** ਬਾਲਕ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਯੂਪੀ ਰਾਜ **(1975) 3 ਐਸਸੀਸੀ 219: [1975] 1 ਐਸਸੀਆਰ 753**; ਭੋਗਿਨਭਾਈ ਹੀਰਜੀਭਾਈ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ **(1983) 3 ਐਸਸੀਸੀ 217: [1983] 3 ਐਸਸੀਆਰ 280 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ**

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

[1993] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 389	**ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ**	**ਪੈਰਾ 9**
[2007] 7 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1065	**ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ**	**ਪੈਰਾ 9**
[2016] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 936	**ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ**	**ਪੈਰਾ 9**
[1999] 5 ਪੂਰਕ ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 215	**ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ**	**ਪੈਰਾ 9**
(2023) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 180	**ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ**	**ਪੈਰਾ 9**
[2013] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 830	**ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ**	**ਪੈਰਾ 11**
[1952] ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1091	**ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ**	**ਪੈਰਾ 11**
[2011 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1104]	**ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ**	**ਪੈਰਾ 11**
[1985] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 88	**ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ**	**ਪੈਰਾ 14**
(1970) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 474	**ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ**	**ਪੈਰਾ 15**
[1975] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 753	**ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ**	**ਪੈਰਾ 15**
[1983] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 280	**ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ**	**ਪੈਰਾ 15**

ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2010 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1741.

2010 ਦੇ ਸੀਆਰਐਲਏ ਨੰਬਰ 17 ਵਿੱਚ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 15.03.2010 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ

ਆਰ ਬਾਲਾਸੁਬਰਾਮਣੀਅਮ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਕੁਮਾਰ ਦੁਸ਼ਯੰਤ ਸਿੰਘ, ਧਰਮਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਸਿਨਹਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੁਬਾਸਰੀ ਜਗਨਾਥਨ, ਕੇ ਵੇਲਮੁਰੂਗਨ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵੀਐਸ ਥਨੂਜਾ, ਅਭਿਨਵ ਜੈਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ

ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਮੂਰਤੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ, ਡਾ. ਜੋਸਫ ਅਰਸਤੂ ਐਸ., ਸ਼ੋਭਿਤ ਦਿਵੇਦੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰਿਚਾ ਵਿਸ਼ਵਕਰਮਾ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਿਸ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ?

ਸੰਜੇ ਕਰੋਲ, ਜੇ.

1. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉਦੈਕੁਮਾਰ (ਏ-2) ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਪੁਰਸ਼ੋਤਮਨ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸਨੇ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ, 1860 ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ, 1860 ਦੀ ਧਾਰਾ 120-ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ 15.03.2010 ਨੂੰ 2010 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 17, 22 ਅਤੇ 24 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਨਾਮ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ।

2. ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਹੋਰ ਦੋ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਪੰਨੀਰ ਦਾਸ (ਏ -1) ਅਤੇ ਪੇਰੀਆਸਾਮੀ (ਏ -3) ਨੂੰ ਦੋਵਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਭਾਵ ਧਾਰਾ 302 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 120-ਬੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

3. ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਦੋਸ਼ੀ ਉਦੈਕੁਮਾਰ (ਏ -2) ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ।

4. ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੇ 23 ਗਵਾਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਤਿੰਨਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਪੰਨੀਰ ਦਾਸ (ਏ-1) ਦੇ ਮ੍ਰਿਤਕ (ਪੁਰਸ਼ੋਤਮਨ) ਨਾਲ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਸਬੰਧ ਸਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਵਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਕੁਝ ਵਿਵਾਦ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਉੱਭਰੀ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਦੋਵਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਸੀ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਉਸਨੇ ਏ -3 ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦੀ ਸਾਜਿਸ਼ ਰਚੀ ਅਤੇ ਏ -2 ਦੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। 22.10.2008 ਨੂੰ, ਰਾਤ ਲਗਭਗ 8:30 ਵਜੇ, ਏ -2 ਨੇ ਪੀੜਤ ਦੀ ਗਰਦਨ ਦੇ ਪਾਸੇ ਵਾਰ ਕਰਕੇ ਦਾਤਰ ਨਾਲ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਏ-1 ਅਤੇ ਏ-3 ਇਕ ਵਾਹਨ 'ਚ ਆਏ, ਜਿਸ 'ਚ ਏ-2 ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਫਰਾਰ ਹੋ ਗਏ

ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਜਨਤਕ ਸੜਕ ਸੀ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਵੈਂਕਟੇਸਨ (ਪੀਡਬਲਯੂ -1) ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦੇ ਨਾਲ, ਐਫਆਈਆਰ ਨੰਬਰ 2261/2008 ਮਿਤੀ 22.10.2008 ਨੂੰ ਥੇਨਮਪੇਟ ਥਾਣੇ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੁਪੁਸਾਮੀ (ਪੀਡਬਲਯੂ -23) ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਬਰਾਮਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਡਾ ਕੇ ਮਥੀਹਰਨ (ਪੀਡਬਲਯੂ -21) ਦੁਆਰਾ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਏ-1 ਅਤੇ ਏ-3 ਦੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਨੂੰ 16.12.2009 ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ।

5. ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਚਲਾਨ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। 2009 ਦੇ ਐਸ.ਸੀ. ਨੰਬਰ 113 ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 04.12.2009 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ, ਜਿਸ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਪਨੀਰਦਾਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ।

6. ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾ ਕਰਕੇ, ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਿਆਂ, ਏ 1 ਅਤੇ ਏ -3 ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਪੀਡਬਲਯੂ -1 ਦੁਆਰਾ ਏ -2 ਦੀ ਪਛਾਣ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ। ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ ਕਿ ਏ-1 ਅਤੇ ਏ-3 ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ/ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਤਰਜੀਹ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਏ -2 ਦੇ ਦੋਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਰਦੋਸ਼ਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ।

7. ਅਸੀਂ ਦੁਹਰਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਏ-2 ਦੀ ਹਮਲਾਵਰ ਵਜੋਂ ਪਛਾਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ -1 ਦੁਆਰਾ ਗਵਾਹ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਹੋਵੇ, ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਜੋੜਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਏ -1 ਜਾਂ ਏ -3 ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪੁਰਸ਼ੋਤਮਨ ਦੇ ਕਤਲ ਲਈ ਏ -2 ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਪੀੜਤ ਦਾ ਕਤਲ ਦਾਤਰ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਕਥਿਤ ਹਥਿਆਰ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਸੰਕੇਤ ਜਾਂ ਸਬੂਤ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਹੋਵੇ, ਵਿਗਿਆਨਕ ਜਾਂ ਹੋਰ, ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਦੂਰ-ਦੂਰ ਤੱਕ ਵੀ ਜੋੜਦਾ ਹੈ।

8. ਪੀਡਬਲਯੂ -1 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਸਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਹਮਲਾਵਰ ਦਾ ਕੋਈ ਵੇਰਵਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਏ -2 ਦੀ ਪਛਾਣ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ. ਫਿਰ ਵੀ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਏ -3 ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਏ -2 ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਆਂ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਹੋਇਆ ਹੈ।

[ਸੰਜੇ ਕਰੋਲ, ਜੇ.]

9. ਅਨਿਲ ਫੁਕਨ ਬਨਾਮ ਅਨਿਲ ਫੁਕਨ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਦਾਲਤ। ਅਸਾਮ ਰਾਜ, (1993) 3 ਐਸਸੀਸੀ 282 ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ:

> " 3. ... ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਕੱਲਾ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਗਵਾਹ ਹੈ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਉਸ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਿਚ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿੱਥੇ ਇਕੱਲਾ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਗਵਾਹ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਅਰਥ ਵਿਚ ਕਿ ਕੁਝ ਹਾਲਾਤ ਹਨ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੀ ਕੁਝ ਸੁਤੰਤਰ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ. ਇਹ ਉਦੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕੱਲਾ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਗਵਾਹ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਇਸ ਨੁਕਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ।

ਪੀਡਬਲਯੂ -1 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਪਾਇਆ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ, (ਪੀਡਬਲਯੂ -23) ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਰਾਹੀਂ ਉਸ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਚੇਨਈ ਦੀ ਪੁਲਹਾਲ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਜਾਰੀ ਸੰਮਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ, "... ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ -1 ਬਿਆਨ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਦੂਜੇ ਦੋਸ਼ੀ ਉਦੈਕੁਮਾਰ ਨੇ ਪੁਰਸ਼ੋਤਮਨ ਦਾ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਸੀ" ਅਤੇ "ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਥਾਣੇ ਵਿੱਚ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਛਾਣ ਪਰੇਡ ਵਿੱਚ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਹੁਣ, ਜੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੁਲਿਸ ਜਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ ਹੈਰਾਨ ਹਾਂ ਕਿ ਪਛਾਣ ਪਰੇਡ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ? ਅਸੀਂ ਦੁਹਰਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਾਂਚ ਪਰੇਡ ਆਯੋਜਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਪੂਰੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਤਾਂ ਹੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਪਹਿਲਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ। ਟੈਸਟ ਪਛਾਣ ਪਰੇਡ ਦਾ ਪੂਰਾ ਵਿਚਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਗਵਾਹ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਹਾਇਤਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਰੋਤ ਦੇ ਦੂਜੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। [ਹੀਰਾ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ (2007) 10 ਐਸਸੀਸੀ 175]। ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਾਂਚ ਪਰੇਡ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਹੱਤਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਤਾ ਹੈ। [ਸ਼ੇਖ ਸਿੰਥਾ ਮਾਧਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ, (2016) 11 ਐਸਸੀਸੀ 265]। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ

ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਛਾਣ ਪਰੇਡ ਆਯੋਜਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਸੁਰੇਸ਼, (2000) 1 ਐਸਸੀਸੀ 471 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ:

"22. ... ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਯਾਦ ਦਿਵਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪਛਾਣ ਪਰੇਡ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇਹ ਜਾਂਚ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਹਨ। ਟੈਸਟ ਪਛਾਣ ਪਰੇਡ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਦੋਗੁਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਕੈਦੀ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਹੈ ਉਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਹ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਸੀ। ਦੂਜਾ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੱਕੀ ਅਸਲ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਉਕਤ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਟੈਸਟ ਪਛਾਣ ਪਰੇਡ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਰੇਡ ਦਾ ਉਕਤ ਉਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇ ਉਹ ਪਰੇਡ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਵਿਧੀ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਢਿੱਲ ਉਸ ਮਕਸਦ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਨਾ ਪਹੁੰਚਾਏ ਜਿਸ ਲਈ ਪਰੇਡ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ (ਬੁੱਧਸੇਨ ਬਨਾਮ ਯੂਪੀ ਰਾਜ (1970) 2 ਐਸਸੀਸੀ 128; ਰਾਮਨਾਥਨ ਬਨਾਮ ਰਾਮਨਾਥਨ ਵੀ. ਟੀ.ਐਨ. ਰਾਜ (1978) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 86).

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ **ਗਿਰੀਸਨ ਨਾਇਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲ ਰਾਜ (2023) 1 ਐਸਸੀਸੀ 180** ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ:

> "44.... ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਟੀਆਈਪੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਦੀ ਫੋਟੋ ਵੀ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪਛਾਣ ਪਰੇਡ ਆਯੋਜਿਤ ਕਰਨਾ ਬੇਅਰਥ ਹੈ।
>
> 45. ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸ. ਉਮਰ ਅਹਿਮਦ ਸ਼ੇਖ ਬਨਾਮ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (1998) 5 ਐਸਸੀਸੀ 103, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ: 8. ਪਰ ਸਵਾਲ ਇਹ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਦੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਕੀ ਮਹੱਤਵ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਥਾਣੇ ਵਿੱਚ ਪਛਾਣ ਪਰੇਡ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਾਮਜ਼ਦ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਹ ਨਤੀਜਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ੱਕੀਆਂ ਨੂੰ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਸੀ, ਗਵਾਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਅਰਥਹੀਣ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੇ ਆਪਣਾ ਸਾਰਾ ਮੁੱਲ ਗੁਆ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਜ਼ਾ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਿਆ।
>
> 10. ਜੇ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਤਾਂ ਸਾਡੇ
>
> ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਜਾਂ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ

[ਸੰਜੇ ਕਰੋਲ, ਜੇ.]

ਏ-2 ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ, ਜਦੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਉਸੇ ਸਮੂਹ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮੁੱਖ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

11. ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਤਰਕ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਕਦਰ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾ ਸਕਦੇ। ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਸਾਡਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨੂੰ ਹਰ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਟਾਲਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਸ਼ੱਕ ਦਾ ਲਾਭ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। [**ਸੁਜੀਤ ਬਿਸਵਾਸ ਬਨਾਮ ਅਸਾਮ ਰਾਜ, (2013) 12 ਐਸਸੀਸੀ 406, ਹਨੁੰਮੰਤ ਗੋਵਿੰਦ ਨਰਗੁੰਡਕਰ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ (ਏਆਈਆਰ 1952 ਐਸਸੀ 343) ਅਤੇ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਹੀਆ, (2011) 3 ਐਸਸੀਸੀ 109**]।

12. ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਦਰਜ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ 21 ਪੰਨਿਆਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਏ -1 ਅਤੇ ਏ -3 ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨਾਲ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਜਿੱਠਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਆਖਰੀ ਭਾਗ, ਭਾਵ ਪੈਰਾ 26 ਅਤੇ 27, ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ, ਏ -3 ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਹੈ.

13. ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਥਾਪਤ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।

14. ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਸਾਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਹਾਲਾਤ, ਜੋ ਨਿਰਣਾਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੱਸੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਸ਼ਰਦ **ਬਿਰਧੀਚੰਦ ਸਰਦਾ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ, (1984) 4 ਐਸਸੀਸੀ 116** ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀਗਤ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਘੁੰਮਣ ਵਾਲੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ।

15. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਏ ਜਾਂਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਆਮ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸਮਕਾਲੀ ਨਤੀਜੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਸਿਰਫ ਅਸਾਧਾਰਣ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਜੋ ਰੋਣ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। [**ਰਾਮਾਡੂਪਾਲ ਰੈਡੀ ਬਨਾਮ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ, (1970) 3 ਐਸਸੀਸੀ 474, ਬਾਲਕ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਯੂਪੀ ਰਾਜ, (1975) 3 ਐਸਸੀਸੀ 219, ਭੋਗਿਨਭਾਈ ਹੀਰਜੀਭਾਈ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ, (1983) 3 ਐਸਸੀਸੀ 217**]। ਇਸ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨਾ ਸਾਡਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਫਰਜ਼ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

16. ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਦੱਸਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੌਜੂਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਉਦੈਕੁਮਾਰ (ਏ) ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਫੈਸਲੇ

2, 2009 ਦੇ ਐਸ.ਸੀ. ਨੰਬਰ 113 ਵਿੱਚ ਐਲ.ਡੀ. ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 04.12.2009 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 2010 ਦੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 17, 22 ਅਤੇ 24 ਵਿੱਚ 15.03.2010 ਨੂੰ ਉਦੈਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਜੋਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਬਨਾਮ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

17. ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।

18. ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਦਾ ਜ਼ਮਾਨਤ ਬਾਂਡ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ

ਨਿਧੀ ਜੈਨ

(ਸਹਾਇਕ: ਸ਼ਾਸ਼ਵਤ ਜੈਨ, ਐਲਸੀਆਰਏ) ਅਪੀਲ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਬੇਦਾਅਵਾ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ/ਨਿਆਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ/ ਨਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

Yadwinder Singh
Enrl. No. P/956/2016